

การแสวงหาข่าวสารด้านการเมือง และการเปิดรับรายการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตอบกระทู้ถามสด ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และทัศนคติที่มีต่อรัฐบาลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

Search for Political Information and Exposure to Televised Meeting of the House of Representatives via Radio Television of Thailand, and Bangkokians' Attitudes toward the Government

อนันต์ ชาราเพ็ชรรัตน์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การแสวงหาข่าวสารด้านการเมืองและการเปิดรับ รายการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อตอบกระทู้ถามสด ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ แห่งประเทศไทยและทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล ของ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ชมรายการในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน นำมาประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล หาค่า แจกแจงความถี่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ ของตัวแปรด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สันและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วย t-test และ F-test พบว่าผู้ชมรายการส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-25 ปี ประกอบ อาชีพข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ รายได้ 15,001-20,000 บาท ต่อเดือน ประกอบอาชีพ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง และไม่ได้เป็นสมาชิก พรรคการเมืองใด มีการแสวงหาข่าวสารด้าน การเมือง จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุดและแสวงหา ข่าวสารด้านการเมืองในประเด็นความเคลื่อนไหว ทางการเมืองของฝ่ายค้านมากที่สุด ภายใน 3 เดือนที่ผ่านมา ชมรายการนี้จำนวน 3-4 ครั้ง ต่อ เดือน จุดประสงค์ที่รับชม เพื่อดูการตอบข้อซัก ถามของรัฐบาล นอกจากชมรายการนี้แล้วยังชม รายการมองรัฐสภาด้วย ระยะเวลาการรับชม รายการน้อยกว่า 30 นาที ผู้ชมมีทัศนคติเชิงบวก ต่อนายกรัฐมนตรีในประเด็นที่ว่า มีความซื่อสัตย์

ยุติธรรมในการบริหารประเทศมากที่สุด นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเชิงบวก ต่อคณะรัฐมนตรี ในประเด็นที่ว่าประชาชนได้รับประโยชน์จาก นโยบายของรัฐบาล

คำสำคัญ: การแสวงหาข่าวสารด้านการเมือง, การเปิดรับรายการ, รายการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตอบกระทู้ถามสด, สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย, ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล

Abstracts

The aim of this research is to study the search for political information and the exposure to televised meeting of the House of Representatives via Radio Television of Thailand, and the Bangkokians' attitudes toward the government. The data collected from 400 Bangkok television viewers are then processed to find the frequency, the percentage, and the standard deviation including the evaluation of the relationship of variables with a correlation coefficient of Pearson, and the test of the difference of the mean with T-test and F-test. The findings are that most of the viewers are female, aged 20-25, working for the government and state

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารพัฒนาการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

enterprises, and with an income of 15,001-20,000 baht per month. Their professions are not involved with politics and they are not members of any political party. They look for the political information, especially on the movements of the opposition party, mostly from television. Within three months, they view this program 3-4 times per month in order to watch the government's answers to the parliamentary questions. In addition, they watch the program "Viewing the Parliament". The duration of watching is less than 30 minutes each time. The viewers have positive attitudes toward the government mostly on the issue of honest and just administration. They also have positive attitudes toward the cabinet on the issues that the people benefit from the government's policy.

Key words: Political Information search; Exposure to Programs; Televised Meetings of the House of Representatives; Radio Television of Thailand; Attitudes toward the Government

บทนำ

โทรทัศน์ ถือว่าเป็นสื่อที่กลุ่มผู้ชมนิยมมากที่สุดใบบรรดาสื่อมวลชน เพราะสามารถรับชมได้ทั้งภาพและเสียง ง่ายต่อการรับรู้และทำความเข้าใจ เราจะเห็นได้ว่าโทรทัศน์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันไปแล้ว และเป็นส่วนหนึ่งในวงสนทนาทั้งในครอบครัวและในชุมชน โทรทัศน์สามารถนำเสนอเนื้อหาได้ในหลายรูปแบบหลายลักษณะ ทั้งสาระบันเทิง วิชาการ ธรรมชาติ ข่าวดารา การเมือง และกีฬา ด้วยคุณลักษณะดังกล่าว โทรทัศน์จึงกลายเป็นสื่อที่ทรงอิทธิพลสูงและมีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยที่จะเห็นได้ว่าเกือบทุกครัวเรือนมีโทรทัศน์อยู่ในบ้าน โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่ง

กำลังเปลี่ยนไปสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร ดังเช่น สังคมไทย ประเภทของรายการโทรทัศน์ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ, 2547, หน้า 96)

1. ประเภทข่าวสาร ลักษณะของรายการประเภทข่าว จะมีความเป็นปัจจุบันและรายงานสู่มวลชนได้ทันทีทันใด มีผลกระทบต่อสังคมเป็นเรื่องที่สมาชิกของสังคมให้ความสนใจ มีความผิดปกติ ผิดธรรมชาติ มีความขัดแย้งกัน เป็นเรื่องเกี่ยวกับความก้าวหน้าเป็นเรื่องของบุคคลสำคัญมีชื่อเสียง โดยรูปแบบรายการข่าวสามารถนำเสนอเป็นการรายงานข่าวและสารคดีเชิงข่าว

2. ประเภทการศึกษา สื่อโทรทัศน์ช่วยส่งเสริมการศึกษาหรือเป็นเครื่องมือในการให้การศึกษแก่ประชาชนหรือนักศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป ได้แก่ รายการเพื่อการศึกษาในระบบโรงเรียนและรายการเพื่อการศึกษาในระบบโรงเรียน

3. ประเภทบันเทิง ส่วนใหญ่มุ่งเน้นให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมโดยตรงและให้ความบันเทิง แต่ได้สอดแทรกสาระอันเป็นประโยชน์ไว้ด้วย เช่นละครโทรทัศน์ การ์ตูน ภาพยนตร์เรื่องยาว เกมโชว์ และรายการตลก เป็นต้น

4. ประเภทบริการสาธารณะที่มีลักษณะเพื่อประกาศแจ้งความเรื่องที่มีความสำคัญ ต่อความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนรวม เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนและมุ่งสร้างสังคมให้สงบสุขมากขึ้นโดยรายการบริการสาธารณะจึงถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของสื่อมวลชนจะต้องจัดบริการแก่สมาชิกของสังคมเพื่อเป็นการสร้างเครือข่าย ในการช่วยกันร่วมมือป้องกันแก้ไข วิกฤติของสังคม เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมอีกทางหนึ่งของสื่อมวลชนด้วย

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานสถานีโทรทัศน์ของรัฐบาล มีสถานภาพเป็นสถานีโทรทัศน์แห่งชาติ ของไทย สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้กำกับ

ดูแล มีบทบาทหรือภารกิจหลักในการส่งเสริม การศึกษาให้ความรู้กับประชาชน สำหรับรายการ ถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตอบ กระทำถามสด เป็นการถ่ายทอดสดเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นในปัจจุบัน และเป็นประเด็นที่ประชาชน และสังคม กำลังให้ความสนใจ โดยที่รัฐบาลเห็น ว่าจะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ด้านการตัดสินใจ เชิงนโยบาย ภารกิจและผลงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ ต่อประชาชน ให้ประชาชนได้รับทราบ และเพื่อ ป้องกันการปิดกั้นข่าวสาร นอกจากนั้นยังนำเสนอ ความเคลื่อนไหวในวงการการเมือง เพิ่มทัศนคติที่ดี ของประชาชนต่อรัฐบาล ให้ประชาชนผู้รับชมได้ รับรู้อย่างรวดเร็วที่สุด ทั้งนี้ ไม่จำกัดว่าต้องอยู่ ในขอบเขตเรื่องการเมืองเท่านั้น หากรวมถึง เหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันด้วย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ หรืออื่นๆ นอกจากนี้ ยังครอบคลุมถึงให้ข้อมูล รายละเอียดทั้งเรื่องการทำงานและเรื่องส่วนตัวที่ เกี่ยวข้องกับงานของนักการเมือง ด้วย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการแสวงหา ข่าวสารด้านการเมือง การเปิดรับรายการถ่ายทอด สด ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลไปปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต รายการ และพัฒนารูปแบบของรายการ ให้เป็นที่ชื่นชอบของประชาชนที่รับชมรายการทางสถานี วิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย รวมถึงศึกษา ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาลหรือทัศนคติที่มีต่อนายก รัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีของผู้ชม ทั้งนี้ ยัง ไม่เคยมีการประเมินรายการ ถ่ายทอดสดด้าน การเมืองแบบนี้ อย่างเป็นทางการ ผู้วิจัยใน ฐานะเป็นบุคลากรของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่ง ประเทศไทย จึงมีความสนใจและต้องการจะ ทำงานวิจัยเพื่อศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ปรับปรุงรูปแบบของรายการ เนื้อหาของรายการ ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ชมต่อไป

วิธีดำเนินวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ชม รายการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

เพื่อตอบกระทำถามสด ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่ง ประเทศไทย ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลาย ขั้นตอน เพื่อให้ข้อมูลมีลักษณะกระจายและ ครอบคลุม กรุงเทพมหานคร แบ่งเขตการปกครอง ตามเกณฑ์การแบ่งเขตของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 50 เขตออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เขตชั้นใน เขตชั้นกลาง และเขต ชั้นนอก (คั่นเมื่อ 31 ตุลาคม 2555, จาก <http://www.dopa.go.th>) กรุงเทพมหานครชั้นในมี ทั้งหมด 21 เขต ชั้นกลางมีทั้งหมด 18 เขต ชั้น นอกมีทั้งหมด 11 เขต ในแต่ละกลุ่มเขตใช้วิธี การคัดเลือกตัวอย่าง แบบอิงทฤษฎี ความน่า จะเป็น และใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้วิธีการจับสลากเขตการปกครอง โดย กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน 5 เขต กลุ่มเขต กรุงเทพมหานครชั้นกลาง 3 เขต และกลุ่มเขต กรุงเทพมหานครชั้นนอก 2 เขต รวมเป็น 10 เขต ได้แก่

1. กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน 5 เขต ได้แก่ เขตปทุมวัน เขตสาทร เขตพญาไท เขตห้วยขวาง และเขตคลองเตย
2. กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครชั้นกลาง 3 เขต ได้แก่ เขตบางเขน เขตลาดพร้าว และเขตบางนา
3. กลุ่มเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก 2 เขต ได้แก่ เขตมีนบุรี และเขตทวีวัฒนา

โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง เขตละเท่าๆ กัน คือ เขตละ 40 คน และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบ บังเอิญ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ทางสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ความเกี่ยวข้องกับการเมือง การเป็น สมาชิกพรรคการเมือง ลักษณะคำถามเป็นแบบ เลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการแสวงหา ข่าวสารด้านการเมือง ลักษณะคำถามเป็นชนิด

มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 17 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับรายการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตอบกระทู้ถามสด ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล ลักษณะคำถาม การเปิดรับรายการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตอบกระทู้ถามสด ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ลักษณะคำถามเป็นชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งเป็นทัศนคติต่อนายกรัฐมนตรี จำนวน 14 ข้อ และทัศนคติต่อรัฐมนตรี จำนวน 16 ข้อ

แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและทำการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ก่อนนำมาใช้ในการเก็บข้อมูล ทั้งนี้ก่อนตอบแบบสอบถามผู้วิจัยจะใช้คำถามคัดกรองก่อนว่า เคยรับชม รายการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตอบกระทู้ถามสด ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย หรือไม่ หากเคยรับชมก็จะให้ตอบแบบสอบถาม

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายข้อมูลตัวแปรต่างๆ นำเสนอข้อมูลด้วยตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทำการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ด้วยการใช้การทดสอบความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยแบบ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน F-test และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ในการอธิบายความแตกต่างในด้านการแสวงหาข่าวสาร การเปิดรับ และทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรัฐบาล และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลด้านสถานภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย ระหว่าง 21-25 ปี ประกอบ อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001-20,000 บาท ประกอบอาชีพที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง และไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด

2. จากการศึกษาการแสวงหาข่าวสารด้านการเมือง กลุ่มตัวอย่างแสวงหาข่าวสารด้านการเมือง จากสื่อในระดับมาก โดยแสวงหาข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด และสนใจประเด็นความเคลื่อนไหวทางการเมืองของฝ่ายค้านมากที่สุด และสนใจนโยบายของรัฐบาลน้อยที่สุด

3. ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างส่วนมากชมรายการ 3-4 ครั้ง ต่อ เดือน ชมรายการมาแล้ว ประมาณ 1 ปี จุดประสงค์ที่รับชม เพื่อดูการตอบข้อซักถามของรัฐบาล ชมรายการน้อยกว่า 30 นาที นอกจากชมรายการนี้แล้ว กลุ่มตัวอย่างส่วนมากชมรายการมองรัฐสภา

4. ผลการศึกษาทัศนคติ เชิงบวกต่อรัฐบาล โดยรวมเป็นกลางและเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเชิงบวกสูงที่สุดต่อนายกรัฐมนตรีในประเด็นมีความซื่อสัตย์ในการบริหารประเทศ และมีทัศนคติเชิงบวกต่อคณะรัฐมนตรี ในประเด็นประชาชนได้รับประโยชน์จากนโยบายของรัฐบาล

5. ปริมาณการเปิดรับรายการ ถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตอบกระทู้ถามสด ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กับทัศนคติที่มีต่อรัฐบาลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กัน

6. การแสวงหาข่าวสารด้านการเมือง กับทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล ของประชาชนในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กัน

7. จากการวิจัยพบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอาชีพต่างกัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการเมืองและ

ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง ผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่างกัน มีปริมาณการเปิดรับรายการ ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ที่มีอายุต่างกันมีปริมาณการเปิดรับรายการ แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21-25 ปี มีปริมาณการเปิดรับสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

8. จากการวิจัยพบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอาชีพ การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่างกัน แสวงหาข่าวสารด้านการเมืองไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารด้านการเมือง แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาทต่อเดือน มีปริมาณการแสวงหาข่าวสารด้านการเมืองสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

9. จากการวิจัย พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุต่างกัน มีทัศนคติต่อรัฐบาลแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21-25 ปี มีทัศนคติต่อรัฐบาลเป็นเชิงบวก มากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้พบว่าผู้ที่มีอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อรัฐบาลไม่แตกต่างกัน

สรุปและวิจารณ์ผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ปริมาณการเปิดรับรายการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อตอบกระทู้ถามสด ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กับทัศนคติที่มีต่อรัฐบาลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กัน

ผลจากการวิจัยพบว่า ปริมาณการเปิดรับรายการฯ กับทัศนคติที่มีต่อรัฐบาลของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กัน นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่าผู้ชมรายการนี้ไม่มากหรือไม่บ่อยนัก และมีทัศนคติเชิงบวกต่อรัฐบาล แสดงว่าแม้ผู้ชมรายการนี้ไม่บ่อย แต่มีทัศนคติที่ดีต่อรัฐบาล

ทั้งนี้ ทัศนคติเป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคล เป็นเรื่องของความคิดที่อยู่ภายในที่มีใช้สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด คนทุกคนที่เกิดมาจะยังไม่มีความคิดใดๆ ทั้งสิ้น แต่เมื่อได้ผ่านการเรียนรู้ก็จะก่อให้เกิดทัศนคติขึ้นมา การเรียนรู้จะก่อให้เกิดทัศนคติเช่นเดียวกับอิทธิพลของกลุ่มต่างๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน สังคม เป็นต้น มีลักษณะมั่นคงถาวร ทัศนคติที่ได้ก่อตัวขึ้นมาแล้วจะอยู่อย่างถาวร ยากต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างทันทีทันใด (จุมพล รอดคำดี, 2532)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ชมหลายรายซึ่งระบุว่า การเลือกชมรายการนี้ เพื่อติดตามข่าวสารด้านการประชุมสภาฯ เพื่อดูว่ามีเรื่องใดที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือไม่ และความนิยมชมชอบต่อนักการเมืองไม่ว่าจะเป็นนายกรัฐมนตรี ฝ่ายค้าน หรือฝ่ายรัฐบาล ไม่ได้เป็นผลมาจากการชมรายการ

สมมติฐานข้อที่ 2 การแสวงหาข่าวสารด้านการเมือง กับทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัณฑิตทิพย์โกศัย (2543) ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรม การชมรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาทางการเมืองของคนกรุงเทพมหานคร : รายการมองรัฐสภาที่พบว่า ทัศนคติกับพฤติกรรมการชมรายการโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กัน

วิเคราะห์ได้ว่า คนส่วนใหญ่มักแสวงหาข่าวสาร เพื่อมาสนับสนุนทัศนคติเดิมของตนเอง หรือแสวงหาข่าวสารมาสนับสนุนการตัดสินใจบางอย่างของตนเอง และจะหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิดของตนเอง เลือกฟัง เลือกดู เลือกชม เลือกได้ยินในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือตอบสนองความต้องการของตนเอง อยู่แล้ว ทุกคนต้องแสวงหาข้อมูลในสิ่งที่ตนเองพึงพอใจหรือมีความต้องการ หรือตอบสนองในสิ่งที่เราเชื่อหรือพร้อมจะเชื่อหรือในสิ่งที่เราคิด โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ชมรายการฯ มีทัศนคติหรือความศรัทธาในนโยบายต่อรัฐบาล ไม่ว่างจะเป็น

นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีอยู่บ้างแล้ว จึงมีการแสวงหาข่าวสารการเมืองที่เพื่อสนับสนุนแนวความคิดของตนเอง

สมมติฐานข้อที่ 3 สถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีการเปิดรับรายการ แตกต่างกัน พบว่า ผู้ชมที่มีอายุ 31 ปี ขึ้นไป เปิดรับรายการน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21-25 ปี และกลุ่ม 26-30 ปี

ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญา นิเจิมมาก (2547) ที่ศึกษาเรื่องการแสวงหาข่าวสารทางการเมือง จิตสำนึกรักประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม ทั้งนี้ เนื่องจากอายุถือได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกัน ในเรื่องความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้วคนที่อายุน้อยมักจะมีความคิดเห็นเสรีนิยมยึดถืออุดมการณ์ใจร้อนและมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมาก ในขณะที่คนที่อายุมากจะมีความคิดอนุรักษ์นิยมยึดถือการปฏิบัติระมัดระวัง และมองโลกในแง่ร้ายมากกว่าคนที่อายุน้อย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากคนที่อายุประสบการณ์ในชีวิต ซึ่งเคยผ่านยุคปัญหาต่างๆ ตลอดจนมีความผูกพันที่ยาวนาน มีผลประโยชน์และโยงไปถึงรายได้ที่ต่างกันระหว่างผู้มีรายได้ต่ำกว่าผู้มีรายได้สูงจึงมีการแสวงหาข่าวสารต่างกัน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้กลุ่มที่มีการเปิดรับรายการมาก เป็นกลุ่มช่วงอายุ 21-25 ปี ซึ่งอาจเป็นเพราะเปิดรับรายการเพื่อติดตามผลของการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติในประเด็นที่เกี่ยวกับการกำหนดอัตราเงินเดือนขั้นต้นของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นจำนวน 15,000 บาท ซึ่งรัฐบาลชุดนี้ริเริ่มขึ้น (คันเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.ryt9.com/s/tpd/1193814>) ขณะที่กลุ่มผู้ชมช่วงอายุอื่น ๆ ไม่ได้ได้รับประโยชน์โดยตรง จึงติดตามชมรายการน้อยกว่า

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้ชมที่มีเพศ อาชีพ รายได้ การทำงานเกี่ยวข้องกับการเมืองหรือไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ต่างกัน มีปริมาณการเปิดรับรายการไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยในประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภควดี ท้วจบ (2551) ที่ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารความรู้ทัศนคติ ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค พบว่าประชาชนที่มีลักษณะประชากรแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคไม่ต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลห่ม พุ่มเทียน (2551) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยในการเปิดรับข่าวกีฬาทางอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่พบว่า วัยรุ่นที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีการเปิดรับข่าวกีฬาทางอินเทอร์เน็ตไม่แตกต่างกัน

สำหรับรายการถ่ายทอดสดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตอบกระทู้ถามสดเป็นถ่ายทอดสดสถานการณ์จริงขณะประชุมสภาผู้แทนราษฎรเนื้อหาของรายการจะมีความดึงดูดใจหรือน่าสนใจหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการนำเสนอเนื้อหาและลีลาของ ส.ส. ทั้งฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้าน รวมทั้งผู้ตอบข้อซักถาม คือ คณะรัฐมนตรี

จากการสัมภาษณ์ผู้ชมรายการฯ ระบุว่าเนื้อหาในการประชุมบางครั้งเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่บางส่วนเข้าใจยาก หรือมักเป็นการใช้โวหารตอบโต้ของแต่ละฝ่ายโดยมีสาระสำคัญไม่มากนัก ถ้าไม่มีผลกระทบต่อผู้ชมโดยตรงก็จะไม่ติดตามและการโต้ตอบกัน จนถึงมีการโต้เถียงกันอย่างรุนแรงทำให้ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย รู้สึกเป็นการเสียเวลาที่จะชม ซึ่งเห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้ชมทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือหญิงที่มีอาชีพ รายได้ การทำงาน แตกต่างกัน ติดตามชมไม่บ่อยครั้ง

สมมติฐานข้อที่ 4 สถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารด้านการเมืองแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ชมที่มีอายุ และรายได้ต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารด้านการเมืองแตกต่างกัน

ผลการวิจัยในประเด็นความแตกต่างด้านอายุเกี่ยวข้องกับการแสวงหาข่าวสารด้านการเมืองสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญา นิน เจริมมาก (2547) ที่ศึกษาเรื่องการแสวงหาข่าวสารทางการเมือง จิตสำนึกรักประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่าอายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม คนที่มีอายุน้อยมักจะมีความคิดเห็นเสรีนิยมยึดถืออุดมการณ์ใฝ่ร้อนและมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมาก ในขณะที่คนที่อายุมากจะมีความคิดอนุรักษนิยมยึดถือการปฏิบัติระมัดระวัง และมองโลกในแง่ร้ายมากกว่าคนที่มีอายุน้อย

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากคนที่มีอายุมากประสบการณ์ในชีวิต ซึ่งเคยผ่านยุคปัญหาต่างๆ ตลอดจนมีความผูกพันที่ยาวนานและมีผลประโยชน์และโยงไปถึงรายได้ที่ต่างกันระหว่างผู้มีรายได้ต่ำกับผู้มีรายได้สูงจึงมีการแสวงหาข่าวสารต่างกัน โดยเฉพาะข่าวสารด้านการเมือง ซึ่งเป็นข่าวสารที่อาจมีความสำคัญสำหรับคนกลุ่มหนึ่ง แต่คนกลุ่มอื่น อาจมองว่าไม่สำคัญก็เป็นได้

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้ชมต่างเพศต่างอาชีพ การทำงานเกี่ยวข้องกับการเมืองหรือไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง เป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารด้านการเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยโดยสรุป พบว่า ผู้ชมรายการฯ มีการแสวงหาข่าวสารไม่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มนั้นอาจจะเป็นเพราะปัจจุบันข่าวสารด้านการเมืองถือว่าเป็นข่าวสารที่มีความสำคัญประเภทหนึ่ง เพราะช่วยให้ข้อมูล ความรู้ ข่าวสารเพื่อการตัดสินใจ ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะ ข่าวสารการเมืองที่เกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน และโครงการ ของ

ภาครัฐ (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2545, หน้า 163) ซึ่งย่อมต้องมีผลกระทบต่อประชาชนโดยทั่วไปไม่มากนักน้อยและทุกกลุ่มล้วนต้องการรับข่าวสารทางการเมืองคล้ายๆ กัน

สมมติฐานข้อที่ 5 สถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อรัฐบาลแตกต่างกัน

จากการวิจัย พบว่า ผู้ชมต่างเพศ ต่างช่วงอายุ มีทัศนคติต่อรัฐบาล แตกต่างกัน โดยผู้ชมเพศหญิงมีทัศนคติเชิงบวกมากกว่าเพศชาย

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะประเทศไทย มีนายกรัฐมนตรีที่เป็นผู้หญิงเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองไทย การมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้หญิง ทำให้ผู้หญิงเกิดความตื่นตัว ทั้งในด้านชีวิตการทำงาน และชีวิตส่วนตัว โดยเกิดความรู้สึกว่าเป็นครั้งแรกที่ผู้หญิงได้รับการยอมรับหรือได้รับการยกย่องให้อยู่ในสถานะที่มีสิทธิที่เท่าเทียมกันในสังคม(ค้นเมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.womenfund.in.th>)

ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ผู้ชมต่างช่วงอายุมีทัศนคติต่อรัฐบาล แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีอายุ 21-25 ปี มีทัศนคติต่อรัฐบาล เป็นเชิงบวกมากกว่ากลุ่มอื่น

ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญา นิน เจริมมาก (2547) ที่ศึกษาเรื่องการแสวงหาข่าวสารทางการเมือง จิตสำนึกรักประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่าอายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม คนที่มีอายุน้อยมักจะมีความคิดเห็นเสรีนิยมยึดถืออุดมการณ์ใฝ่ร้อนและมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมาก ในขณะที่คนที่อายุมากจะมีความคิดอนุรักษนิยมยึดถือการปฏิบัติระมัดระวัง และมองโลกในแง่ร้ายมากกว่าคนที่มีอายุน้อย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้กลุ่มที่มีทัศนคติต่อรัฐบาลเชิงบวกมากกว่า คือ กลุ่มช่วงอายุ 21-25 ปี ซึ่งอาจเป็นเพราะจะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์จากนโยบายของรัฐบาลชุดนี้โดยตรง ในประเด็นที่เกี่ยวกับการกำหนดอัตราเงินเดือน

ขั้นต้นของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นจำนวน 15,000 บาท ซึ่งรัฐบาลชุดนี้ริเริ่มขึ้น (ค้นเมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://http://www.ryt9.com/s/tpd/1193814>) ขณะที่กลุ่มผู้ชมช่วงอายุอื่นๆ ไม่ได้รับประโยชน์โดยตรง จึงไม่มีทัศนคติเชิงบวกต่อรัฐบาลมากเท่ากับกลุ่มช่วงอายุ 21 -25 ปี

จากการวิจัยยังพบอีกว่า กลุ่มผู้ชมที่มีอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองต่างกัน ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาลไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ กลุ่มผู้ชมโดยรวมมีทัศนคติต่อรัฐบาลเป็นเชิงบวก ซึ่งแสดงถึงการมีความนิยมชมชอบในรัฐบาลพอสมควร

อาจเป็นเพราะนโยบายประชานิยม ตั้งแต่เริ่มพรรคหาเสียงเลือกตั้ง แกนนำรัฐบาลปัจจุบัน หรือพรรคเพื่อไทยได้ประกาศนโยบายประชานิยมหลายประเด็นที่ถูกใจประชาชน เช่น นโยบายเรื่องเงินเดือนเริ่มต้นขั้นแรกสำหรับปริญญาตรี 15,000 บาท นโยบายขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท ต่อวัน การประกันราคาข้าวเปลือก 15,000 บาท การทำถนน ทางยกระดับ รถไฟฟ้า ทางด่วนซึ่งหากทำได้จริงก็จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน จึงมีส่วนทำให้พรรคเพื่อไทยได้รับการเลือกตั้งเข้ามาในสภาจำนวนมาก และได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลในที่สุด ต่อมา เมื่อเป็นรัฐบาลแล้ว ก็ได้พยายามผลักดันนโยบายที่ประกาศไว้ให้เป็นจริงหลายประเด็น บางเรื่องสามารถทำได้สำเร็จ บางเรื่องอยู่ระหว่างดำเนินการ หรือบางเรื่องยังติดขัด มีปัญหาอุปสรรค แต่ก็ได้แสดงมาตลอดว่าได้ทำตามที่เขาเสียงไว้ ส่งผลเกิดความนิยมชมชอบในหมู่ประชาชน (ค้นเมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://http://www.ryt9.com/s/tpd/1193814>)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูลจากผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งเป็นกรอบการวิจัยที่ค่อนข้างจำกัด ดังนั้น จึงควรมีการศึกษา ในหัวข้อเดียวกันนี้ กับผู้ชมในภูมิภาคต่างๆ ของ

ประเทศด้วย เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นและความต้องการของผู้ชมทั่วประเทศ ซึ่งอาจทำให้ได้รับมุมมองที่หลากหลาย เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนารายการประเภทด้านการเมืองเพื่อที่จะเป็นแนวทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองในระบบประชาธิปไตยอย่างถูกต้องแก่ประชาชน

2. ควรมีการศึกษาประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ควรมีการศึกษา รูปแบบ เนื้อหา วิธีการประชาสัมพันธ์รายการ รายละเอียดต่างๆ ของรายการ เพื่อดึงดูดผู้ชมให้มีความสนใจในเนื้อหาของรายการ สนใจในเรื่องประเด็นทางการเมืองให้มีจำนวนของผู้ชมมากขึ้น ศึกษาและเพิ่มวิธีการที่จะสร้างทัศนคติในทางบวกต่อรายการที่มีเนื้อหาเชิงส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

3. การวิจัยครั้งต่อไปอาจใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง ให้มีความหลากหลาย การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนสำหรับการพัฒนารายการ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงรายการให้ตรงกับความต้องการของผู้ชมอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้ชมชมรายการนี้ในปริมาณไม่มาก ไม่บ่อย ทั้งที่เป็นรายการที่มีประโยชน์ ดังนั้น ทางสถานี ควรมีการบันทึกเทป และหาภาพประกอบกับเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ตัดต่อประเด็นสำคัญนำเสนอในรูปแบบสรุปสั้นๆ แล้วนำเผยแพร่ออกอากาศซ้ำ ในเวลาที่เหมาะสม หรือเผยแพร่ออนไลน์ต่อไป

นอกจากนี้ ประเด็นที่พบว่าผู้ชมทุกกลุ่มมีความต้องการแสวงหาข่าวสารทางการเมืองมาก สถานี ควรมีเพิ่มการ นำเสนอรายการด้านการเมืองมากขึ้นโดยนำเสนอในรูปแบบรายการที่มีความหลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2555). **ตรวจสอบข้อมูลประชากรและบ้าน ณ ฐานข้อมูลปัจจุบัน**. สืบค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2555, จาก <http://www.dopa.go.th/>.
- กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. (2556). **กิจกรรม**. สืบค้นเมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.women-fund.in.th>.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2553). **สื่อสารมวลชนทฤษฎีและแนวทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2551). **สายธารน้กคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อสารศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- จุมพล รอดคำดี. (2532). **สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลหภูมิ พุ่มเทียน. (2551). **ปัจจัยในการเปิดรับข่าวกีฬาทางอินเทอร์เน็ตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดาวณี แถมเงิน. (2552). **ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อวิธีการเสนอข่าวการเมืองทางวิทยุโทรทัศน์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไทยโพสต์. (2556). **โลกไร้พรมแดน: วิชาการรวมจากนโยบายประชานิยม**. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.ryt9.com/s/tpd/1193814>.
- ธีรารักษ์ โพธิสุวรรณ. (2547). **ประเภทและรูปแบบบทวิทยุกระจายเสียง**. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการเขียนบทวิทยุกระจายเสียง หน่วยที่ 3. นนทบุรี: สาขาวิชานิตเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- นันทิดา โอฐกรรม. (2547). **การเปิดรับข่าวสาร การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจรายการข่าวภาคเช้า ทางโทรทัศน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์นิตเทศศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชานิตเทศศาสตร์พัฒนาการ, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิลาวัลย์ พาณิชย์รุ่งเรือง. (2540). **ความน่าเชื่อถือและความพึงพอใจของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อข่าวภาคค่ำทางโทรทัศน์ทั้ง 5 ช่อง (3, 5, 7, 9, 11)**. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะวารสารศาสตร์และการสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปัทมรสี ทิพย์โกศัย. (2543). **ทัศนคติและพฤติกรรมการรับชมรายการโทรทัศน์ประเภทสนทนาทางการเมืองของคนกรุงเทพมหานคร: รายการมองรัฐสภา**. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประมะ สตะเวทิน. (2533). **หลักนิตเทศศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: คณะนิตเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภักวดี ท้วจบ. (2551). **การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค**. วิทยานิพนธ์นิตเทศศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชานิตเทศศาสตร์พัฒนาการ, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์, คณะนิตเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2530). เอกสารการสอนชุดวิชา **16413 การข่าวและบรรณาธิกรณ**.
นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศิริชัย ศิริกายะ และกาญจนา แก้วเทพ. (2531). **ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสื่อสาร
มวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรสิทธิ์ วิทยาธิรัฐ. (2544). **การสื่อข่าววิทยุโทรทัศน์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือ
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุรสิทธิ์ วิทยาธิรัฐ. (2545). **การสื่อข่าว: หลักการและเทคนิค**. กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา; ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุธาสิทธิ์ รุ่งอาญา. (2551). **การนำไปใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้อ่านนิตยสารกีฬาในเขต
กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- อรุณ นฤมิตเลิศ. (2549). **กระบวนการสื่อสารเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร**.
วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.